

Znęcanie się: stop przemocy rówieśniczej – scenariusz

Dokuczanie, wyśmiewanie, popychanie i inne zachowania przemocowe są tak powszechne, że często przestajemy zwracać na nie uwagę. Ta lekcja uwrażliwia uczniów na przejawy przemocy rówieśniczej i zachęca do poszukiwania sposobów radzenia sobie z napastnikami.

Uczestnicy: uczniowie klas IV–VI

Cel ogólny:

- ograniczenie przemocy rówieśniczej.

Cele szczegółowe, uczeń:

- zna rodzaje i przejawy przemocy rówieśniczej,
- rozumie, co przeżywa ofiara,
- poszukuje sposobów przeciwstawiania się zachowaniom przemocowym,
- wie, gdzie może szukać pomocy, jeśli jest ofiarą,
- ćwiczy empatię.

Materiały pomocnicze:

- Materiał pomocniczy *Wizualizacja*
- Karteczki samoprzylepne, długopisy i pudełko lub inny niewielki pojemnik
- 2 duże arkusze papieru i flamastry

Przebieg zajęć:

• Przygotowanie

Wprowadzenie tematu – nauczyciel zapisuje na tablicy następujące słowa: *popychanie, szczypanie, kopanie, ciągnięcie za włosy, zabieranie rzeczy*. Następnie pyta:

- Czy spotykacie się w szkole z takim zachowaniem? Jak często?
- Co to za zachowanie? (formy znęcania się, przemocy).

• Realizacja

1. **Wizualizacja** – uczestnicy zamykają oczy, a nauczyciel odczytuje tekst wizualizacji (Materiał pomocniczy *Wizualizacja*).
2. **Refleksja** – każdy uczeń zapisuje na karteczce samoprzylepnej, jak (prawdopodobnie) czuje się ofiara i jak przemoc na nią wpływa. Wpisy są anonimowe. Karteczki należy wrzucić do pudełka. Nauczyciel wyjmuje je i odczytuje ich treść, a następnie zapisuje kluczowe słowa na tablicy (dużym arkuszu).

★ WAŻNE W KAŻDEJ BIBLIOTECIE

Mogą pojawić się obraźliwe wpisy sprawców, którzy czują się bezkarni, bo pozostają anonimowi. Poinformuj wtedy klasę, że takie wpisy się pojawiły i wyraż sprzeciw wobec tego typu zachowań (krótko i stanowczo). Uczniowie muszą wiedzieć, że nie ma zgody na destrukcyjne zachowanie, że to też forma przemocy. Dodaj, że dopóki sprawca czuje się bezkarny, prawdopodobnie dalej będzie stosował przemoc. Po tej lekcji powinno się to zmienić.

3. **Pogadanka** – prowadzący podkreśla, że przemoc zawsze jest zła i zawsze wyrządza krzywdę, niezależnie od intencji sprawcy. Dla niego to może być zabawa, próba zwrócenia na siebie uwagi lub pokazania swojej siły. Zawsze trzeba reagować i przeciwstawiać się takim zachowaniom.

4. **Mapa umysłu** – klasa zastanawia się, jak zatrzymać znęcanie się nad innymi. Uczniowie mogą o tym porozmawiać w parach lub małych grupach, mogą także zastanowić się indywidualnie. Następnie zapisują propozycje rozwiązań na karteczkach samoprzylepnych, które wrzucają do pojemnika. Nauczyciel odczytuje wpisy i wraz z uczestnikami tworzy mapę myśli wokół tematu „Stop przemoc”. W miarę potrzeby wyjaśnia i uzupełnia podane rozwiązania.

★ WAŻNE W KAŻDEJ BIBLIOTECIE

Pozwól uczniom samodzielnie zdecydować, jak chcą pracować. Zminimalizuje to ryzyko wymuszonej współpracy jednostek, które nie mają do siebie nawzajem zaufania, oraz konieczności rozmowy ofiary ze sprawcą. Anonimowość wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i sprzyja szczerości.

• Podsumowanie

Rada na zakończenie – nauczyciel mówi:

Nigdy nie zgadzaj się na przemoc. Nie śmieję się, nie odwracam głowy. Nie bądź obojętny. Jeśli jesteś ofiarą, szukaj pomocy, rozmawiaj z kolegami, nauczycielami i rodzicami, lub zadzwoń pod numer Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (bezpłatny numer 116 111).

• Materiał pomocniczy Wizualizacja

Popychanie, szczypanie, kopanie, ciągnięcie za włosy, zabieranie rzeczy... to przykłady przemocy rówieśniczej.
Inna nazwa przemocy to dręczenie lub mobbing....
Istnieją różne formy przemocy....
Szarpnięcie, bicie, duszenie.... to przemoc fizyczna....
Wyśmiewanie, dokuczanie, przezywanie, grożenie.... to przemoc psychiczna....
Ocieranie się, dotykanie, wulgarne propozycje, strzelanie ze stanika.... to przemoc seksualna....
Ośmieszanie kogoś w Internecie, zamieszczanie nieprawdziwych informacji w mediach społecznościowych.... to cyberprzemoc....
Aż 57% dzieci pada ofiarą przemocy rówieśniczej, czyli ze strony osób w tym samym wieku.¹
W szkołach podstawowych z agresją i przemocą spotykamy się na co dzień.... W każdej klasie znajdują się jej ofiary....
Jeśli byłeś kiedyś wyśmiewany, dręczony lub zastraszany, przypomnij sobie, jak się wtedy czułeś....
Jeśli widziałeś takie zachowania lub o nich słyszałeś, wyobraź sobie, jak czuła się ofiara....
Jeśli sam komuś dokuczasz, zastanów się, co ta osoba przeżywa....

ANNA KIELCZEWSKA*wychowawca, nauczyciel, trener rozwoju osobistego*

¹ M. Sajkowska, R. Szredzińska (red.): Dzieci się liczą 2022. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce. https://fdds.pl/_Resources/Persistent/d/c/3/0/dc3061e1723b49503224bd0a968f493b7ae34935/Dzieci%20si%C4%99%20licz%C4%85%202022%20Raport.pdf (dostęp: 28.03.2023r.)

Czas trwania: 60 minut **Komiks to też literatura – scenariusz**

Komiks oficjalnie uznano za gatunek literacki będący doskonałą alternatywą dla książek we wszystkich grupach wiekowych. Uczestnicy zajęć poznają jego zalety i wcielają się w rolę twórców historyjek obrazkowych.

Uczestnicy: uczniowie szkół ponadpodstawowych**Cel ogólny:**

- rozbudzenie zainteresowania czytaniem komiksów.

Cele szczegółowe, uczeń:

- rozpoznaje komiks jako gatunek literacki,
- zna jego zalety,
- opracowuje tekst źródłowy,
- tworzy własny komiks,
- rozwija umiejętność kreatywnego myślenia i współpracy.

Materiały pomocnicze:

- Karta pracy *Odkrywamy komiksy*,
- Zbiór komiksów dostępnych w bibliotece oraz przyniesionych przez uczniów,
- Tablica lub duży arkusz papieru i flamaster,
- Materiał pomocniczy *Zalety komiksu*,
- Materiał pomocniczy *Tworzymy komiks*,
- Tekst źródłowy do zadania 1 (Praca z tekstem źródłowym, do pobrania z <https://komiks.kulturapodkarpacka.pl/publikacje/komiks-i-czytelnictwo/> (dostęp: 27.03.2023),
- Arkusze A3, flamastry, długopisy, nożyczki, klej,
- Komputer z dostępem do Internetu i drukarka.

